

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2022/23:SfU19

Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling – höjt tak för avdraget

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i socialavgiftslagen.

Lagändringarna innebär att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling förstärks. Det högsta sammanlagda avdraget från arbetsgivaravgifterna som får göras för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige höjs från 600 000 kronor till 1,5 miljoner kronor per månad. Det medför att taket för nedsättningen av den allmänna löneavgiften för personer som arbetar med forskning eller utveckling höjs i motsvarande utsträckning.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023 och tillämpas på ersättning som lämnas efter den 30 juni 2023.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

I betänkandet finns en reservation (V) och ett särskilt yttrande (S).

Behandlade förslag

Proposition 2022/23:79 Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling – höjt tak för avdraget.

Ett yrkande i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling	5
Reservation	8
Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling (V)	8
Särskilt yttrande	9
Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling (S)	9
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10
Följdmotionen	10
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:79 och avslår motion 2022/23:2365 av Ida Gabrielsson m.fl. (V).

Reservation (V)

Stockholm den 25 maj 2023

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Ida Gabrielsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ida Gabrielsson (V), Ludvig Aspling (SD), Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Clara Aranda (SD), Kalle Olsson (S), Ulrika Heindorff (M), Åsa Eriksson (S), Mona Olin (SD), Ola Möller (S), Nima Gholam Ali Pour (SD), Annika Hirvonen (MP), Caroline Högström (M), Mikael Damsgaard (M), Camilla Rinaldo Miller (KD), Gulan Avcı (L) och Anders W Jonsson (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2022/23:79 Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling – höjt tak för avdraget.

I budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 12.6) meddelade regeringen sin avsikt att under 2023 återkomma med ett förslag om förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling. Den offentligfinansiella effekten av förslaget beaktades i inkomstberäkningen för 2023–2025.

Inom Finansdepartementet har promemorian Nedsättningen av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling – höjt tak för avdraget (Fi2022/03156) tagits fram. Promemorian har remissbehandlats.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. En motion har väckts med anledning av propositionen. Förslaget i motionen finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i socialavgiftslagen som innebär att arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling sätts ned. Därmed avslår riksdagen en motion om att avslå propositionen.

Jämför reservationen (V) och det särskilda yttrandet (S).

Propositionen

Reglerna om avdrag för forskning och utveckling (FoU) finns i 2 kap. 29–31 §§ socialavgiftslagen (2000:980) och innebär att vid beräkningen av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med FoU ska avdrag göras med 10 procent av avgiftsunderlaget. Avdraget får inte medföra att de avgifter som ska betalas understiger ålderspensionsavgiften. Det sammanlagda avdraget för samtliga personer som arbetar med FoU hos den avgiftsskyldige får enligt gällande regelverk inte överstiga 600 000 kronor per månad. En förutsättning för avdraget är att personerna har arbetat med FoU i en viss utsträckning, som huvudregel under minst hälften och minst 15 timmar av sin faktiska arbetstid under kalendermånaden. På sådan ersättning till personer som arbetar med FoU som berättigar till avdrag från arbetsgivaravgifterna och som betalas ut efter den 31 mars 2020 ska även den allmänna löneavgiften sättas ned med tio procentenheter enligt 3 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift.

Forskning av hög kvalitet är avgörande för att Sverige ska vara internationellt konkurrenskraftigt. Forskning är också viktigt för att näringslivet och samhället i stort ska kunna förses med långsiktig kompetens och innovationer. Det bidrar i sin tur till en högre produktivitet och tillväxt. Eftersom det företag som står för kostnaden för FoU inte kan tillgodogöra sig hela avkastningen på investeringen finns en risk att det görs för lite FoU i förhållande till vad som är samhällsekonomiskt optimalt. Det finns således skäl för att subventionera sådan verksamhet.

Det är angeläget att företagens möjligheter att bedriva FoU förbättras. En höjning av taket för det högsta sammanlagda avdraget från arbetsgivaravgifterna för samtliga personer som arbetar med FoU innebär att fler personer kan omfattas av nedsättningen. När företagens kostnader för att bedriva sådan verksamhet minskar kan det leda till att mängden FoU som bedrivs ökar.

Regeringen bedömer att ett höjt tak är en lämplig åtgärd eftersom den är enkel att genomföra och kan ske inom ramen för ett befintligt regelverk. Det

innebär att förslaget kan träda i kraft relativt snabbt och att den administrativa bördan för företagen inte ökar i någon nämnvärd utsträckning. Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med FoU har också den fördelen att den omfattar samtliga branscher så länge det finns ett kommersiellt syfte med den FoU som bedrivs. Regeringen anser mot den bakgrunden att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med FoU bör förstärkas genom att det högsta sammanlagda avdraget från arbetsgivaravgifterna för samtliga personer som arbetar med FoU hos den avgiftsskyldige höjs från nuvarande 600 000 kronor till 1,5 miljoner kronor per månad.

Det föreslagna nya takbeloppet för avdraget från arbetsgivaravgifterna om 1,5 miljoner kronor motsvarar – vid ett avdrag på 10 procent av avgiftsunderlaget – ett löneunderlag på 15 miljoner kronor. På detta löneunderlag ska även den allmänna löneavgiften sättas ned med 10 procentenheter, dvs. med 1,5 miljoner kronor. Den sammanlagda reduceringen av arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften kommer i dessa fall att uppgå till 3 miljoner kronor per kalendermånad.

Frågan om utvärdering och översyn av regelverket omfattas inte av det aktuella lagstiftningsärendet. Regeringen anser dock att det är viktigt att nedsättningen får den incitamentseffekt som avsågs vid införandet och är därför inte främmande för ytterligare åtgärder om det behövs för att säkerställa detta.

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2023 och tillämpas på ersättning som lämnas efter den 30 juni 2023.

I konsekvensanalysen anges bl.a. att sammanlagt ca 2 400 företag per månad fick nedsatta arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med FoU under 2022. Mellan 19 och 28 företag hade ett månatligt löneunderlag över 6 miljoner kronor. Det är dessa företag som påverkas av det aktuella förslaget. Mellan 3 och 5 företag hade varje månad ett löneunderlag över 15 miljoner kronor. Det sammanlagda löneunderlaget mellan 6 och 15 miljoner kronor bedöms uppgå till ca 1,2 miljarder kronor uttryckt i 2023 års priser. Förslaget att höja taket beräknas minska skatteintäkterna med 120 miljoner kronor 2023 (250 miljoner kronor på helårsbasis). Detta utgör förslagets offentligfinansiella bruttoeffekt. Den offentligfinansiella nettoeffekten beräknas uppgå till –100 miljoner kronor 2023 och –200 miljoner kronor 2024 och framåt.

Det aktuella förslaget främjar FoU-verksamhet i stora företag. Förslaget påverkar sannolikt inte den långsiktiga sysselsättningen i ekonomin som helhet. Det har en fördelningsprofil som ökar inkomstskillnaderna, om än i begränsad omfattning. Förslagets positiva samhällsekonomiska effekter bedöms överväga effekterna på den ekonomiska jämställdheten. Förslaget bedöms vara förenligt med EU-rätten.

Motionen

Ida Gabrielsson m.fl. (V) begär i kommittémotion 2022/23:2365 att propositionen ska avslås. Motionärerna anför att FoU-avdraget har förstärkts flera gånger men inte utvärderats. Stöd till verksamheter och politikområden

är mest effektivt om det sätts in på utgiftssidan av statens budget. Det är inte prioriterat att subventionera de stora företag som förslaget är riktat till.

Utskottets ställningstagande

I vissa fall kan uttaget av socialavgifter behöva justeras för att tillgodose andra syften än att finansiera de sociala trygghetssystemen. Ett exempel på detta är den möjlighet till nedsättning av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling som infördes 2014 och som utökades under 2020 och 2021.

Som framgår av propositionen är forskning och utveckling viktigt för att näringslivet och samhället i stort ska kunna förses med långsiktig kompetens och innovationer, något som i sin tur bidrar till en högre produktivitet och tillväxt. Ett förstärkt FoU-avdrag väntas minska riskerna för att det görs för lite forskning och utveckling i förhållande till vad som är samhällsekonomiskt optimalt. I likhet med regeringen anser utskottet således att det finns skäl att ytterligare förstärka nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling genom en höjning av taket för avdraget. Därmed tillstyrker utskottet propositionen och avstyrker motion 2022/23:2365 (V).

Reservation

Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling (V)

av Ida Gabrielsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2365 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) och
avslår proposition 2022/23:79.

Ställningstagande

Stöd till verksamheter och politikområden är mest effektivt på utgiftssidan av statens budget. Arbetsgivaravgifterna ska användas för att finansiera offentlig verksamhet och socialförsäkringar. Nedsättningar och undantag från avgiftsskyldigheten bör därför begränsas. Det aktuella förslaget innebär en subvention till stora företag, vilket inte kan anses vara en prioriterad åtgärd.

FoU-avdraget har inte utvärderats och det har inte gjorts någon internationell jämförelse. Det finns även en uppenbar risk att regelverket missbrukas så att nedsättningen används för personer som inte är avsedda att omfattas av den.

Mot bakgrund av det anförda bör propositionen avslås.

Särskilt yttrande

Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling (S)

Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Kalle Olsson (S), Åsa Eriksson (S) och Ola Möller (S) anför:

Sverige står inför stora utmaningar. Lågkonjunkturen och den höga inflationen slår hårt mot svenska hushåll och kräver en välbalanserad och ansvarsfull ekonomisk politik. Vi anser inte att förslaget om att ytterligare sänka arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling är en prioriterad satsning i den nuvarande ekonomiska situationen. Ekonomiska lättnader måste i första hand komma dem som har de största behoven till del. För att värna en ordnad och sammanhållen budgetprocess och med hänvisning till Socialdemokraternas budgetmotion för 2023 (partimotion 2022/23:2074) har vi dock valt att inte reservera oss mot utskottets ställningstagande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2022/23:79 Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling – höjt tak för avdraget:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).

Följdmotionen

2022/23:2365 av Ida Gabrielsson m.fl. (V):

Riksdagen avslår proposition 2022/23:79 Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling – höjt tak för avdraget.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i
socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 31 § socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.31 §¹

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna på avgiftspliktig ersättning till en person som arbetar med forskning eller utveckling ska avdrag göras med 10 procent av avgiftsunderlaget för denna person. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften enligt 26 §. Det sammanlagda avdraget för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige får inte överstiga 600 000 kronor per kalendermånad.

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna på avgiftspliktig ersättning till en person som arbetar med forskning eller utveckling ska avdrag göras med 10 procent av avgiftsunderlaget för denna person. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften enligt 26 §. Det sammanlagda avdraget för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige får inte överstiga 1,5 miljoner kronor per kalendermånad.

Vid bedömningen av avdragsrätten enligt första stycket ska flera avgiftsskyldiga som ingår i samma koncern och som uppfyller villkoren för att få göra avdrag anses som en avgiftsskyldig. Avdraget ska i ett sådant fall i första hand göras av moderföretaget. Till den del avdraget inte kan utnyttjas av moderföretaget, får det utnyttjas av dotterföretagen i den ordning som moderföretaget bestämmer.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.
 2. Lagen tillämpas på ersättning som utges efter den 30 juni 2023.

¹ Senaste lydelse 2021:407.